

Інна Олександрівна ІРТИЩЕВА

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова
ORCID ID: 0000-0002-0226-9463
E-mail: innauamd@gmail.com

Назарій Миколайович ПОПАДИНЕЦЬ

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу регіональної
економічної політики,
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»
ORCID ID: 0000-0002-7556-6135
E-mail: popadynets.n@gmail.com

Антоніна Борисівна ТРУШЛЯКОВА

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри менеджменту
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова
ORCID ID: 0000-0003-1958-3472
E-mail: management@nuos.edu.ua

Ірина Іванівна ДУБИНСЬКА

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
ORCID ID: 0000-0003-0709-0187
E-mail: management@nuos.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ

Іртищева, І. О. Особливості державного регулювання електроенергетичною галуззю / Інна Олександрівна Іртищева, Назарій Миколайович Попадинець, Антоніна Борисівна Трушлякова, Ірина Іванівна Дубинська // Український журнал прикладної економіки. – 2020. – Том 5. – № 4. – С. 80 – 87. – ISSN 2415-8453.

Анотація

У статті проаналізовано низку наукових публікацій, на основі яких можна зробити висновок, що сьогодні одним з важливих завдань держави є регулювання та контроль за діяльністю електроенергетичних підприємств, оскільки їх функціонування безпосередньо впливає на зміцнення енергетичної безпеки країни. Встановлено, що сутність наукових досліджень полягає у визначенні функціональних практик і тенденцій розвитку певних економічних явищ, а в нашому випадку розвитку електроенергетичного ринку та інструментарію його регулювання. Доведено, що розвинена інвестиційно-інноваційна політика у сфері електроенергетики сприяє розвитку галузі та зміцнює її становище на міжнародному ринку. Досліджено нормативно-правове забезпечення розвитку електроенергетичної сфери. Проаналізовано сучасний стан і динаміку розвитку електроенергетичної галузі. У статті обґрунтовано сутність та особливості державного регулювання електроенергетичного ринку з визначенням основних проблем сьогодення та шляхів їхнього нівелювання. Запропоновано низку управлінських дій, спрямованих на якісне інформаційне забезпечення електроенергетичної сфери, що є сьогодні вкрай важливим в умовах зміцнення енергетичної безпеки країни.

Ключові слова: державне регулювання, енергетична безпека, електроенергетична галузь, інвестиції, інновації.

Inna IRTYSHCHEVA

Doctor of Economic Sciences, Profesor., Head of the Department of management of the Admiral Makarov National University of Shipbuilding,

Nazariy POPADYNETS

PhD of Economic Sciences, Senior Researcher of Department of Regional Economic Policy at M. I. Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine

Antonina TRUSHLYAKOVA

PhD of Economic Sciences, senior lecturer of the Department of management of the Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Iryna DUBYNSKA

PhD of Economic Sciences, docent, docent of the Department of management of the Admiral Makarov National University of Shipbuilding

FEATURES OF STATE REGULATION OF THE ELECTRIC POWER INDUSTRY

Abstract

Introduction. Today, given the many facts of the impact on the country's energy security that have taken place and continue to take place, the process of strengthening energy security continues to be actively discussed. At the same time, it seems logical to ask how the regulations in Ukraine contributed to this, how effective, logical, timely they were, and so on. Therefore, a comprehensive study of the processes of state regulation of the electricity sector as one of the main systems for strengthening energy security is needed. The purpose of the article is to study the features of state regulation of the electricity sector as a basis for strengthening energy security. The article analyzes a number of scientific publications, based on which we can conclude that today one of the important tasks of the state is to regulate and control the activities of electricity companies, as their operation directly affects the strengthening of energy security. It is established that the essence of scientific research is to determine the functional practices and trends of certain economic phenomena, and in our case the development of the electricity market and the tools of its regulation. It is proved that the developed investment and innovation policy in the field of electricity promotes the development of the industry and strengthens its position in the international market. The normative and legal support of the development of the electric power sphere is investigated and the main problems of development of the studied branch are outlined. The current state and dynamics of development of the electric power industry are analyzed. The article substantiates the essence and features of state regulation of the electricity market with the definition of the main problems and ways to level them. A number of management actions aimed at high-quality information support of the electricity sector are proposed, which is extremely important today in terms of strengthening the country's energy security.

Key words: state regulation, energy security, electric power branch, investments.

JEL classification: L10; L11; L51; L81

Вступ

Розвиток енергетичного сектору України на основі інвестиційно-інноваційної спрямованості є основою енергетичної безпеки країни. Незначні зрушення у цьому напрямі призводять до збиткового виробництва, оскільки більшість вітчизняних підприємств використовує її у своїй діяльності. Сьогодні є кілька видів, які є основою енергетичної сфери. Однією з базових сфер енергетичного сектору є електроенергетика, яка може ефективно функціонувати тільки за умови залучення достатньої кількості інвестицій, які і сприяють інноваційним методам виробництва. Адаптація до реформування енергетичного сектору, низький рівень енерговиробництва та розподілу енергії, відсутність реальної диверсифікації джерел енергопостачання, суттєва зношеність основних виробничих фондів енергогенерації є основними причинами

неефективного розвитку. Тому актуальним є новий етап розвитку електроенергетичної сфери, який є можливий на засадах інвестиційно-інноваційної діяльності.

Значний внесок у дослідження цієї сфери зробили С. П. Сонько, Т. В. Сак, Я. І. Олійник, О. С. Дупак, С. Кулицький, О. В. Долгальова, К. В. Павлов, О. М. Павлова, О. М. Стрішенець, В. В. Лагодієнко, В. Р. Купчак. Ці дослідники торкалися питань визначення державного регулювання та напрямів розвитку ринку електроенергії, принципів його функціонування, напрямів удосконалення системи відносин між основними його суб'єктами та загалом вирішення проблем формування ринку електроенергії в Україні. Теоретичні основи досліджуваної проблематики розглядали С. М. Ілляшенко, І. М. Крейдич, О. О. Охріменко, Н. І. Чухрай та ін. Зокрема, проблематиці інвестиційного розвитку підприємств електроенергетики присвятили свої наукові дослідження І. М. Манаєнко, В. В. Дергачова, Є. В. Крикавський, А. К. Шидловський та ін. Питання вартісної оцінки інвестиційних проектів на підприємствах електроенергетики досліджували В. А. Міщенко, В. Я. Заруба, П. Г. Перерва.

Мета та завдання статті

Метою статті є дослідження особливості державного регулювання електроенергетичної галуззі як основи зміцнення енергетичної безпеки.

Виклад основного матеріалу

Сьогодні процес державного регулювання діяльності в електроенергетиці провадиться шляхом формування тарифної політики відповідно до законодавства, надання ліцензій на здійснення окремих видів діяльності в електроенергетиці, здійснення контролю за діяльністю суб'єктів електроенергетики та інших учасників ринку електричної енергії та встановлення відповідальності за порушення умов і правил здійснення ними діяльності в електроенергетиці та на ринку електричної енергії.

Основним органом, що відповідає за регулювання є національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, яка виконує низку функцій [1]: державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на суміжних ринках, у сферах електро-енергетики, теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення, на ринках природного газу, нафтового (попутного) газу, газу (метану) вугільних родовищ і газу сланцевих товщ (природний газ), нафти та нафтопродуктів, а також перероблення та захоронення побутових відходів; здійснює ліцензування господарської діяльності у сферах електроенергетики, теплопостачання, централізованого водопостачання і водовідведення та у нафтогазовому комплексі відповідно до вимог чинного законодавства; устанавлює ціни (тарифи) на електричну енергію та на природний газ, що використовується для потреб населення; устанавлює для суб'єктів природних монополій вимоги щодо провадження ними господарської діяльності; забезпечує створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток інфраструктури ринку комунальних послуг.

Вітчизняні дослідники вважають, що вирішення проблем удосконалення енергетичних ринків України та запровадження ефективних механізмів їхнього державного регулювання відповідно до світової практики є одним з важливих завдань енергетичної політики держави у процесі реформування та глибоких якісних перетворень в енергетичному секторі економіки України. Зокрема, вони наголошують на необхідності ширших досліджень у напрямі теоретичних і методичних засад функціонування ринку електроенергії задля забезпечення його стабільного розвитку, оскільки використовуючи методику критичного аналізу наявних моделей ринку електричної енергії, можливо визначити переваги та ризики переходу на нову модель ринку в Україні [2].

Також багато авторів вважають, що повне невтручання держави в діяльність електроенергетичної сфери може збільшити ефективність її розвитку. Проте вони забувають, що регіональні енергетичні комплекси функціонують у сфері природної монополії [3]. Інші виступають за повернення до державного регулювання сфери енергетики, забуваючи про низьку ефективність управління [4].

В умовах формування енергетична сфера має регулюватися органами державної влади з поступовою трансформацією ринкових відносин у напрямі від державного регулювання до повністю лібералізованого ринку. Такої думки дотримуються деякі з науковців [5]. Авторка такої ідеї вважає, що такий сценарій регулювання має мати інституціональний характер у вигляді тарифного регулювання та обмежувальних дій підприємств-монополістів, оскільки наявна система тарифікації у досліджуваній сфері, заснована на щорічному коригуванні тарифів на індекс інфляції («тарифікація від досягнутого»), має низьку ефективність і не може забезпечити ефективну реалізацію моделей реформування та регулювання паливно-енергетичного комплексу України [5].

Тому, на думку дослідниці, управління єдиною національною електроенергетичною системою на державному рівні в умовах ринкових відносин в основному обумовлено такими причинами [5]: а) конкурентною взаємозамінністю одних видів палива та енергії на інші, кінцевою метою чого є задоволення потреб споживача в електроенергії; б) впливом процесу видобування та виробництва енергетичних ресурсів, їх розподілом, зберіганням і транспортуванням до споживачів; в) взаємодією планів геолого-розвідувальних і вишукувальних робіт, розробленням проектів видобування, періодом будівництва та введення в експлуатацію енергетичних об'єктів, проектів видобування, стратегії збуту, зберігання і використання паливно-енергетичних ресурсів; г) ефектом масштабу виробництва за допомогою концентрації одиничних потужностей і формування потужних, компактних паливно-енергетичних баз; д) умовами та перспективами для отримання вигоди від ефективного поєднання різних джерел енергії в інтегрованих системах енергопостачання (особливо електропостачання), що підвищує економічність і надійність поставок палива і енергетичних послуг; е) ефектами взаємодії різних активів діяльності, зокрема виробничих, фінансових, управлінських задля збереження витрат виробничих витрат взаємопов'язаних суб'єктів різних стадій енергетичного потоку; ж) можливістю централізованого забезпечення енергетичної надійності та безпеки, використання поновлюваних ПЕР, енергозбереження та обмеження глобальних і локальних структурних змін у галузі.

На основі проаналізованих досліджень можемо стверджувати, що сфера електроенергетики потребує не тільки активного державного контролю над розвитком цієї сфери, але і активного залучення інвестицій і впровадження інновацій у цю сферу. З боку держави вплив має бути виключно контролюючий, а саме інституційна підтримка, тобто вчасне реагування на глобалізаційні виклики і прийняття відповідних нормативно-правових актів.

Сьогодні сучасний стан регламентації з боку держави питань функціонування електроенергетичної сфери в Україні характеризується наявністю низки нормативно-правових актів загального та спеціального спрямування, які не відображують усіх аспектів цього процесу та не містять єдиного стратегічного бачення органів державної центральної влади щодо вирішення нагальних питань розвитку сфери. До основних з них належать: Договір про заснування Енергетичного Співтовариства [6]. Угода про асоціацію між Україною та ЄС [7]. Директива про спільні правила внутрішнього ринку електричної енергії [8]. Регламент про умови доступу до мережі транскордонного обміну електроенергією [9]. Директива про заходи щодо забезпечення безпеки електропостачання та інфраструктурного інвестування [10]. Закон України «Про енергозбереження» [11]. Закон України «Про ринок електричної енергії» [12]. Закон України «Про альтернативні джерела енергії» [13]. Постанова КМУ «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» [14]. Постанова КМУ «Питання виконання Угоди про фінансування програми «Продовження підтримки реалізації Енергетичної стратегії України»» [15]. Постанова КМУ «Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження» [16]. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у Державному бюджеті для підтримки впровадження Енергетичної стратегії України на період до 2030 року [17]. Постанова національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про

затвердження Кодексу комерційного обліку електричної енергії» [18]. Постанова національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Правил роздрібного ринку електричної енергії» [19]. Розпорядження КМУ «Про державну експертизу з енергозбереження» [20]. Наказ Національного агентства України з питань ефективного використання енергетичних ресурсів «Про затвердження Методики галузевих, регіональних програм енергоефективності та програм зменшення споживання енергоресурсів» [21].

Однак варто зазначити, що ці всі документи мають низку проблемних місць, які зі змінами економічного розвитку сфери мають бути законодавчо урегульовано, що якраз і є пріоритетом держави.

Крім того, важливе значення має імплементація вітчизняного законодавства відповідно до норм і стандартів Європейського Союзу. Одним з таких документів, який регламентував багато змін у вітчизняне енергетичне законодавство, є Договір про заснування Енергетичного Співтовариства та Угода про асоціацію між Україною, з одного боку, і Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії й їхніми державами-членами, з іншого боку.

З допомогою нормативного забезпечення державні органи можуть регулювати ціни (тарифи), використовуючи метод граничних витрат виробника (продавця) електроенергії з розрахунку необхідності забезпечення економічно обґрунтованих витрат і прибутку, безпечної роботи електроенергетики та забезпечення збалансованої роботи всього паливно-енергетичного комплексу з урахуванням економічних інтересів споживачів і виробників.

Втручання державних органів в регулювання цін на електроенергію полягає в [22]:

✓ захисті економічних інтересів споживачів від можливого завищення тарифу на електроенергію;

✓ створення механізму оптимального співвідношення економічних інтересів, з одного боку, виробника електричної енергії в частині забезпечення достатності отримуваних коштів для розширення виробництва, а з другого – споживачів електроенергії в частині забезпечення конкурентоспроможності продукції та рівня соціальної захищеності;

✓ створення для виробника електричної енергії умов, які стимулюють оптимізацію виробництва на основі підвищення ефективності діяльності, використання нової техніки, передових технологій і організаційних рішень при забезпеченні необхідного рівня безпеки, скорочення непродуктивних втрат і підвищення економічної обґрунтованості інвестиційних проектів;

✓ забезпечення можливості короткострокового і довгострокового прогнозування зміни рівня тарифів на електричну енергію для споживачів.

Однак варто зазначити, що регулювання цін, на відміну від застосування податкового впливу, є безпосереднім втручанням у ринкові процеси, створюючи певні кризові моменти, які можуть призвести до дефіциту товару і накопичення товару на ринку, що, своєю чергою, є причиною формування тіньового сектору і з реалізацією товарів за свідомо заниженими цінами. Тому державне втручання в ринкові процеси в електроенергетичній сфері мають бути тільки у випадку контролю чи моніторингу ринку, без зайвого впливу на виробника і споживача.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, державне регулювання ринку електроенергії є важливим в умовах формування енергетичної безпеки держави. Це, зокрема, зумовлено низкою зовнішніх викликів, які зумовлюють перегляд політики розвитку альтернативних джерел енергії і зменшення використання небезпечної енергії, яка шкодить навколишньому середовищу. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз нормативного забезпечення використання так званої «зеленої» енергетики, а також державних механізмів та інструментів урегулювання цих процесів на внутрішньому ринку електроенергетики.

Список літератури

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП). URL: <https://wiki.1551.gov.ua/pages/viewpage.action?pageId=8195775>
2. Сак Т. В., Ільїна А. І. Проблеми функціонування та напрями вдосконалення ринку електричної енергії в Україні. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2017. №19. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13987>
3. Рассел П. Вертикальная реструктуризация отраслей инфраструктуры в странах с переходной экономикой. *Конкуренция и рынок*. М.: Экономика, 2003. 362 с.
4. Завгородняя О. П. Выбор стратегии производства электроэнергии в Украине с учетом опыта стран с развитой экономикой. *Проблемы повышения эффективности функционирования предприятий различных форм собственности*. Донецк: ИЭП НАН Украины. 2003. С. 213-225.
5. Турбіна, О. І. Забезпечення розвитку електроенергетичного комплексу регіону: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.05. Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Северодонецьк, 2016. 19 с.
6. Договір про заснування Енергетичного Співтовариства від 25.10.2005 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_926#Text
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014. № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
8. Directive 2009/72/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 2003/54/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0072&from=EN>
9. Regulation No. 714/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity and repealing Regulation (EC) No. 1228/2003. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:211:0015:0035:EN:PDF>
10. Directive 2005/89/EC of the European Parliament and of the Council of 18 January 2006 concerning measures to safeguard security of electricity supply and infrastructure investment. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005L0089&from=EN>
11. Про енергозбереження: Закон України від 01.07.1994 № 74/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про ринок електричної енергії: Закон України від 13.04.2017 № 2019-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text>
13. Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу»: Закон України від 05.04.2005 № 2509-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-15#Text>
14. Питання виконання Угоди про фінансування програми «Продовження підтримки реалізації Енергетичної стратегії України»: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1064. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249757561>
15. Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2011 № 1056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-2011-%D0%BF#Text>
16. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки впровадження Енергетичної стратегії України на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2011 № 739. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2011-%D0%BF#Text>
17. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки впровадження Енергетичної стратегії України на період до

-
- 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2011 № 739. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2011-%D0%BF#Text>
18. Про затвердження Кодексу комерційного обліку електричної енергії: Постанова національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 № 311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311874-18#Text>
19. Про затвердження Правил роздрібного ринку електричної енергії: Постанова національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 № 312. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0312874-18#Text>
20. Про державну експертизу з енергозбереження: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.07.1998 № 1094. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1094-98-%D0%BF#Text>
21. Про затвердження Методики галузевих, регіональних програм енерго-ефективності та програм зменшення споживання енергоресурсів бюджетними установами шляхом їх раціонального використання: Наказ Національного агентства України з питань ефективного використання енергетичних ресурсів від 17.03.2009 № 33. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033656-09#Text>
22. Слупський Б. В., Малюська В. А. Форми та методи державного управління електроенергетичною галуззю. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12SBVUEG.pdf>

References

1. National Commission for State Regulation in the Spheres of Energy and Communal Services (NCREP). Available at: <https://wiki.1551.gov.ua/pages/viewpage.action?pageId=8195775>
2. Sak, T. V., Il'ina, A. I. (2017). «Problems of functioning and directions of improvement of the electric energy market in Ukraine». *Visnyk Volyns'koho instytutu ekonomiky ta menedzhmentu*. №19. Available at: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13987>
3. Rassel, P. (2003). *Vertykal'naia restrukturyzatsiya otraslej ynfrastruktury v stranakh s perekhodnoj ekonomykoj. Konkurentsyya y rynek*. [Vertical restructuring of infrastructure industries in countries with economies in transition. Competition and market]. Ekonomyka, Moscow. Russia.
4. Zavhorodniaia, O. P. (2003). «The choice of electricity production strategy in Ukraine taking into account the experience of countries with developed economies». *Problemy povysheniya efektyvnosti funktsyonyrovaniya predpriatyj razlychnykh form sobstvennosti*. Donetsk: YEP NAN Ukrayny, pp. 213-225.
5. Turbina, O. I. (2016). *Zabezpechennia rozvytku elektroenerhetychnoho kompleksu rehionu*. [Ensuring the development of the electric power complex of the region]. Abstract of Ph.D. Thesis: 08.00.05. Skhidnoukr. nats. un-t im. Volodymyra Dalia. Sievierodonets'k. Ukraine.
6. Dohovir pro zasnuvannia Enerhetychnoho Spivtovarystva. [Agreement on the Establishment of the Energy Community]. Dated 25.10.2005. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_926#Text
7. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropejs'kym Soiuzom, Yevropejs'kym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i ikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: Zakon Ukrainy. [Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand: Law of Ukraine]. Dated 16.09.2014 № 1678-VII. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
8. Directive 2009/72/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 2003/54/EC. Official Journal of the European Union. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0072&from=EN>

-
9. Regulation No. 714/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity and repealing Regulation (EC) No. 1228/2003. Official Journal of the European Union. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:211:0015:0035:EN:PDF>
 10. Directive 2005/89/EC of the European Parliament and of the Council of 18 January 2006 concerning measures to safeguard security of electricity supply and infrastructure investment. Official Journal of the European Union. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005L0089&from=EN>
 11. Pro enerhoberezhennia: Zakon Ukrainy. [On energy saving: Law of Ukraine]. Dated 01.07.1994 № 74/94-VR. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-%D0%B2%D1%80#Text>
 12. On the electricity market: Law of Ukraine. Dated 13.04.2017 № 2019-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text>
 13. About combined production of thermal and electric energy (cogeneration) and use of waste energy potential»: Law of Ukraine. Dated 05.04.2005 № 2509-IV. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-15#Text>
 14. Issues of implementation of the Agreement on financing the program "Continuation of support for the implementation of the Energy Strategy of Ukraine": Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Dated 28.12.2016 № 1064. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249757561>
 15. Some issues of using funds in the field of energy efficiency and energy saving: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Dated 17.10.2011 № 1056. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-2011-%D0%BF#Text>
 16. On approval of the Procedure for using funds provided in the state budget to support the implementation of the Energy Strategy of Ukraine for the period up to 2030: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Dated 13.07.2011 № 739. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2011-%D0%BF#Text>
 17. On approval of the Procedure for using funds provided in the state budget to support the implementation of the Energy Strategy of Ukraine for the period up to 2030: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Dated 13.07.2011 № 739. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2011-%D0%BF#Text>
 18. On approval of the Code of commercial accounting of electricity: Resolution of the National Commission for State Regulation in the Spheres of Energy and Utilities. Dated 14.03.2018 № 311. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311874-18#Text>
 19. On approval of the Rules of the retail electricity market: Resolution of the National Commission for State Regulation in the Fields of Energy and Utilities. Dated 14.03.2018 № 312. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0312874-18#Text>
 20. On state expertise on energy saving: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Dated 15.07.1998 № 1094. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1094-98-%D0%BF#Text>
 21. On approval of the Methodology of sectoral, regional energy efficiency programs and programs to reduce energy consumption by budgetary institutions through their rational use: Order of the National Agency of Ukraine for Efficient Use of Energy Resources. Dated 17.03.2009 № 33. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033656-09#Text>
 22. Slups'kyj, B. V., Malius'ka, V. A. Formy ta metody derzhavnoho upravlinnia elektroenerhetychnoiu haluzziu. [Forms and methods of state management of the electric power industry]. Available at: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12SBVUEG.pdf>

Стаття надійшла до редакції 15.10.2020 р.